

Výbava a výzbroj

Z antiky se dochovalo pouze malé množství originálních zbraní a částí

Originální zbraně zbroje gladiátorů. Většina nálezů pochází z kasáren v Pompejích a Herculaneu v jižní Itálii. Obě města byla v roce 79 n. l. zasypana při výbuchu Vesuvu. V 18. století zde archeologové objevili částečně velmi zachované předměty, mezi nimi i patnáct téměř kompletních příleb. Některé jsou jednoduché a bez ozdob, jiné bohatě zdobené. Jen jedna z příleb je vyrobena ze železa, ostatní jsou z bronzu.

Kromě originálních předmětů mají vědci k dispozici ještě jiné zdroje, s je-

Rekonstrukce jejichž pomocí mohou rekonstruovat zbraně a zbroj gladiátorů. Patří k nim reliéfy, mozaiky, malby a náhrobní kameny s vyobrazeními gladiátorů i řada předmětů svědčící o jejich popularitě: hliněné figurky

a olejové lampy, pohárky či jiné nádoby zdobené motivy gladiátorských zápasů. Některé z těchto

předmětů najdete na obrázcích na stranách 44–45.

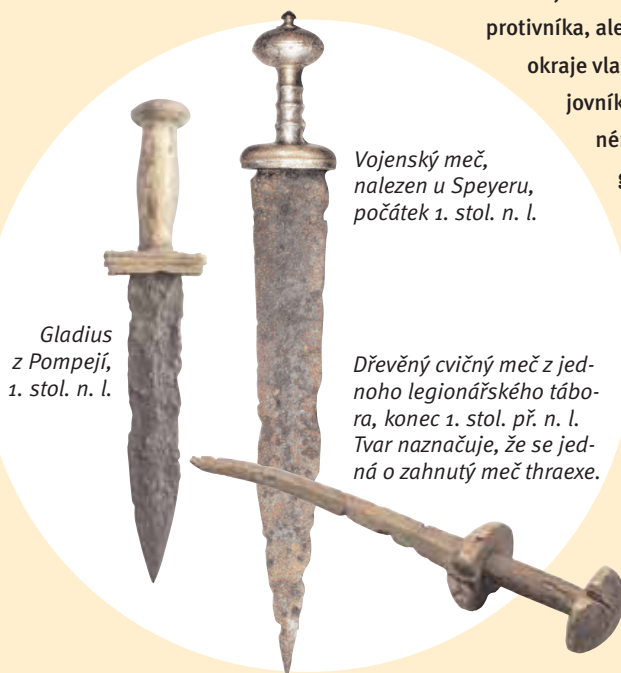

Přilba murmilla, místo nálezu neznámé, 2. stol. n. l. Jde o příklad přilby pozdního období. Má krepku posazenou dolů a protáhlé hledí. Váží 3,4 kg. Krátký chránič nohy (vpravo), určený taktéž pro murmilla, patří k přilbě.

Až do začátku 1. století n. l. používala většina gladiátorů běžné vojenské meče – jeden

Zbraně z nich je na obrázku níže; byl nalezen v řece Rýn u Speyeru. Měly široké, 50 až 60 cm dlouhé čepele a dalo se jimi sekat i bodat. Vojenské meče byly později nahrazeny krátkými zbraněmi, které s délkou čepele 30 až 35 cm nebyly delší než dýky. Používaly se jen k bodání. Gladiátorský meč s rukojetí z kosti (obrázek výše) z 1. století n. l. byl nalezen v Pompejích.

Gladius z Pompejí, 1. stol. n. l.

Vojenský meč, nalezen u Speyeru, počátek 1. stol. n. l.

Dřevěný cvičný meč z jednoho legionářského tábora, konec 1. stol. př. n. l. Tvar naznačuje, že se jedná o zahnutý meč thraexe.

Některé základní prvky zbroje byly společné téměř všem typům gladiátorů. S výjimkou re-

Zbroj tiaria, bojovníka se sítí, nosili všichni gladiátoři velkou kovovou přílbu, která téměř dokonale chránila hlavu a krk. Od dob císařství byl navíc zápasníkům obličej chráněn hledím.

Na paži, v níž gladiátor držel meč, se nosil vypolstrovaný ochranný rukáv (*manica*), který byl buď ze silných kožených řemenů, nebo z prošivaného plátna. Rukáv sloužil jako ochrana nejen před zbraní protivníka, ale i před bolestivými nárazy

okraje vlastního štítu; navíc měl bojovníkovi dodávat odvalu k útočnému stylu boje. Ke konci éry

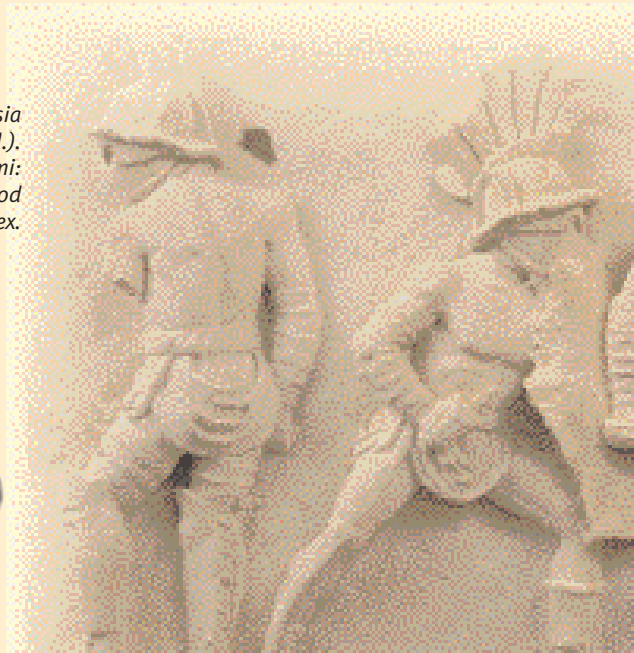
gladiátorských zápasů se ojediněle objevovaly

i ochranné rukávy z řetízového či šupinkového pancíře. Dolní část těla

zakrývala pečlivě poskládaná bederní rouška, kterou přidržoval

široký pás přes břicho a kovem pobitý opasek. Na nohách se nosily kožené kamaše, sahající až ke kolenům, přes ně často kovové chrániče holeně.

Náhrobní reliéf úředníka Lusie Storaxe (kolem roku 40 n. l.). Ukazuje gladiátory se zbraněmi: uprostřed je hoplomachus, vlevo od něj murmillo, vpravo thraex.

Přilba provocator s ochranou šije a malými průhledy, kolem roku 50 n. l. Hmotnost 4,35 kg.

Přilba secutor. Je ze železa, pobitá bronzem, kolem roku 70 n. l. Původně vážila více než 5 kg.

Přilba murmilla s krepou a malými kulatými průhledy, kolem roku 40 n. l. Hmotnost 3,4 kg.

Přilba thraex s krepou a širokým hledím, kolem roku 70 n. l. Hmotnost 4 kg.

Kasárna gladiátorů v Pompejích

Chránič ramene retiaria, zdobí jej krab, kotva a kormidlo (1. stol. n. l.).

Krátký chránič nohy, určen pro murmilla, kolem roku 50 n. l. Hmotnost 0,9 kg.

Způsob boje S výjimkou bojovníků na koních a několika dalších typů gladiátorů mívali všichni zápasníci nechráněnou horní část těla. To, že některé části těla byly chráněné a jiné nikoli, mělo usměřňovat vedení zbraní

a podporovat užití dynamického a zároveň uměleckého šermířského stylu. Nahý trup měl ukázat gladiátorovu připravenost zemřít. Ochrana hlavy, paží a nohou měla vyloučit náhodný zásah, který by vedl k rychlému, divácky neatraktivnímu konci.

Pár vysokých, bohatě zdobených chráničů nohou pro thraex nebo hoplomacha, kolem roku 70 n. l. Hmotnost 2,3 a 2,5 kg.

